

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 26 listopada 1975 r.

w sprawie szczegółowego zakresu działania banków oraz rodzajów wkładów oszczędnościowych i wydawanych na nie dowodów.

Na podstawie art. 11 ust. 4, art. 38 ust. 2, art. 50 i art. 65 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. — Prawo bankowe (Dz. U. Nr 20, poz. 108) zarządza się, co następuje:

§ 1. Narodowy Bank Polski, zwany w skrócie „NBP”:

- 1) finansuje i kredytuje działalność eksploatacyjną i inwestycyjną oraz prowadzi rachunki bankowe jednostek gospodarki uspołecznionej, w tym również jednostek i zakładów budżetowych, banków oraz organizacji politycznych, społecznych i zawodowych, jeżeli finansowanie i kredytowanie tych jednostek bądź prowadzenie dla nich rachunków bankowych nie zostało zastrzeżone do wyłącznej właściwości innych banków;
- 2) udziela kredytów jednostkom gospodarki nie uspołecznionej i ludności oraz prowadzi dla tych jednostek i ludności rachunki bankowe, jeżeli udzielanie tych kredytów bądź prowadzenie rachunków bankowych nie zostało zastrzeżone do wyłącznej właściwości innych banków;
- 3) gromadzi oszczędności pieniężne ludności;
- 4) udziela kredytów refinansowych innym bankom, z wyjątkiem banków spółdzielczych.

§ 2. 1. Bank Gospodarki Żywnościowej, zwany w skrócie „BGŻ”, finansuje i kredytuje działalność eksploatacyjną i inwestycyjną:

- 1) przedsiębiorstw państwowych, centralnych zarządów i zjednoczeń podległych Ministrowi Rolnictwa, przedsiębiorstw i jednostek podległych Ministrowi Przemysłu Spożywczego i Skupu oraz gospodarstw rolnych podległych innym ministrom;
- 2) jednostek gospodarczych i innych jednostek organizacyjnych wchodzących w skład organizacji gospodarczej Lasy Państwowe, Zjednoczenia Produkcji Leśnej „Las”, Zjednoczenia Przemysłu Tartacznego i Wyrobów Drzewnych oraz Centrum Informatyki Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, podległych Ministrowi Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego i nadzorowanych przez niego, oraz gospodarstw leśnych podległych innym ministrom;
- 3) wojewódzkich ośrodków postępu rolniczego;
- 4) związków spółdzielni, spółdzielni i kółek rolniczych zrzeszonych w:
 - a) Centralnym Związku Spółdzielni Mleczarskich,

b) Centrali Spółdzielni Ogrodniczych,

c) Centralnym Związku Rolniczych Spółdzielni Produkcyjnych,

d) Centralnym Związku Kółek Rolniczych.

2. BGŻ finansuje polegającą na budownictwie działalność inwestycyjną:

- 1) jednostek i zakładów budżetowych podporządkowanych Ministrowi Rolnictwa i Ministrowi Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego oraz nadzorowanych przez nich,
- 2) organizacji społecznych dotowanych lub nadzorowanych przez Ministra Rolnictwa i Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego,
- 3) banków spółdzielczych.

3. BGŻ finansuje działalność przedsiębiorstw prowadzonych w ramach działalności gospodarczej organizacji społecznych, o których mowa w ust. 2 pkt 2.

4. BGŻ prowadzi rachunki bankowe jednostek, o których mowa w ust. 1, i rachunki finansowania inwestycji jednostek, o których mowa w ust. 2, oraz udziela bankom spółdzielczym kredytów refinansowych.

5. BGŻ prowadzi przy współudziale banków spółdzielczych sprzedaż państwowych nieruchomości rolnych i działek budowlanych na terenie gmin.

§ 3. 1. Do zakresu działania Banku Handlowego w Warszawie S.A. należy finansowanie i obsługa bankowa obrotów z zagranicą, a w szczególności finansowanie i obsługa transakcji handlu zagranicznego, usług związanych z tym handlem, finansowanie i kredytowanie krajowych przedsiębiorstw handlu zagranicznego i przedsiębiorstw świadczących usługi w zakresie obrotów z zagranicą (w tym również przedsiębiorstw eksportu wewnętrznego), kontrola bankowa tych przedsiębiorstw, jak również zawieranie w tym celu umów i porozumień w kraju i za granicą.

2. Bank Handlowy w Warszawie S.A. prowadzi rachunki bankowe jednostek, o których mowa w ust. 1, rachunki walutowe ludności oraz udziela kredytów dewizowych jednostkom gospodarki uspołecznionej.

§ 4. Do zakresu działania Banku Polska Kasa Opieki S.A. należy:

- 1) obsługa dewizowa ludności,
- 2) bankowo-kasowa obsługa przedsiębiorstw eksportu wewnętrznego,
- 3) realizacja przedsięwzięć z zakresu ekonomiczno-financej współpracy z Polonią zagraniczną,
- 4) wykonywanie innych czynności bankowych określonych odrębnymi przepisami.

§ 5. 1. Banki spółdzielcze udzielają kredytów obrotowych i inwestycyjnych:

- 1) zespołom rolników indywidualnych,
- 2) kółkom rolniczym nie prowadzącym ośrodków rolnych,
- 3) spółkom wodnym i ich związkom,
- 4) spółkom do zagospodarowania wspólnot gruntowych,
- 5) innym zrzeszeniom rolników (zespołom produkcji materiałów budowlanych, grupom użytkowników maszyn itp.),
- 6) indywidualnym rolnikom, osobom mającym warunki do prowadzenia niektórych rodzajów produkcji roślinnej lub zwierzęcej, a ponadto pracownikom zatrudnionym w jednostkach związanych z rolnictwem i leśnictwem,
- 7) jednostkom pozarolniczej gospodarki nie uspołecznionej,
- 8) rybakom morskim i osadnikom rybackim,
- 9) absolwentom średnich szkół zawodowych, szkół pomaturalnych i szkół wyższych, podejmującym pracę w zakładach pracy zaliczonych do działu gospodarki narodowej „Rolnictwo” i „Leśnictwo”.

2. Poza kredytami, o których mowa w ust. 1, banki spółdzielcze udzielają kredytów:

- 1) członkom banku spółdzielczego na różne potrzeby płatnicze,
- 2) rolnikom i innym osobom zamieszkałym na terenie działania banku spółdzielczego na zakup towarów i usług objętych ratąną sprzedażą,
- 3) gotówkowych dla ludności zamieszkałej na terenie działania banku spółdzielczego.

§ 6. 1. Banki spółdzielcze prowadzą rachunki bankowe główne dla jednostek i osób wymienionych w § 5 oraz mogą prowadzić rachunki bankowe dla nie wymienionych w tym przepisie:

- 1) osób fizycznych zamieszkałych na terenie działania banku spółdzielczego, mających obywatelstwo polskie,
- 2) jednostek gospodarki nie uspołecznionej,
- 3) jednostek organizacyjnych organizacji politycznych, społecznych i zawodowych mających siedzibę na terenie działania banku spółdzielczego, z wyłączeniem:
 - a) jednostek, których działalność eksploatacyjną finansuje inny bank,
 - b) zarządów głównych organizacji dotowanych z budżetu Państwa,
- 4) związków wyznaniowych i ich jednostek organizacyjnych,
- 5) komitetów utworzonych za zgodą właściwych organów administracji państwowej w celu wykonywania działalności o charakterze społecznym,
- 6) jednostek, które zwolnione zostały od obowiązku przeprowadzania rozliczeń pieniężnych za pośrednictwem rachunku bankowego, a które uznają potrzebę posiadania takiego rachunku,
- 7) osób fizycznych lub osób prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, wynajmujących lokale użytkowe lub mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność — w zakresie wpływów z czynszu.

2. Do prowadzenia rachunków bankowych głównych dla jednostek gospodarki uspołecznionej właściwy jest bank spółdzielczy, na którego terenie działania znajduje się siedziba jednostki, a do rachunków osób fizycznych lub osób

prawnych nie będących jednostkami gospodarki uspołecznionej, wynajmujących lokale użytkowe lub mieszkalne w budynkach stanowiących ich własność, właściwy jest bank spółdzielczy, na którego terenie działania położona jest nieruchomość, niezależnie od miejsca zamieszkania (siedziby) osoby wynajmującej.

§ 7. 1. Bank spółdzielczy może prowadzić rachunki pomocnicze dla jednostki gospodarki uspołecznionej za zgodą banku, w którym otwarty jest rachunek główny danej jednostki.

2. Bank spółdzielczy otwiera rachunki specjalne dla jednostek gospodarki uspołecznionej mających w danym banku spółdzielczym rachunek główny, jeżeli przepisy szczególne nakładają obowiązek wydzielienia środków pieniężnych lub rozliczeń na odrębnych rachunkach bankowych.

§ 8. 1. Banki spółdzielcze prowadzą obsługę kasową budżetów gminnych rad narodowych (rad narodowych miasta i gminy) oraz jednostek i zakładów budżetowych objętych budżetami gminnych rad narodowych (rad narodowych miasta i gminy), jak również mogą prowadzić obsługę kasową budżetów rad narodowych miast, w których nie ma oddziału NBP.

2. Banki spółdzielcze mogą również prowadzić obsługę rozliczeniową jednostek, o których mowa w ust. 1, i prowadzić dla tych jednostek rachunki bankowe główne lub pomocnicze.

3. Zasady wykonywania obsługi kasowej i rozliczeniowej określają odrębne przepisy.

§ 9. 1. Wkłady oszczędnościowe ludności gromadzą oddziały specjalistyczne NBP, zwane dalej powszechnymi kasami oszczędności, oraz banki spółdzielcze.

2. Wkłady oszczędnościowe mogą być płatne na każde żądanie lub złożone na zadeklarowany okres (terminowe), oprocentowane bądź premiowane premiami rzeczowymi lub pieniężnymi.

3. Na przyjęty wkład oszczędnościowy bank wystawia dokument posiadania wkładu, który może być imienny lub na okaziciela.

4. Forma wkładu oszczędnościowego powinna być w sposób wyraźny określona w dokumencie posiadania wkładu bądź w umowie o prowadzeniu rachunku wkładów oszczędnościowych.

§ 10. 1. Książeczki oszczędnościowe mogą być umiejscowione lub obiegowe.

2. Operacje w książeczkach oszczędnościowych umiejscowionych mogą być dokonywane wyłącznie w powszechnych kasach oszczędności lub bankach spółdzielczych prowadzących rachunki wkładcy i w upoważnionych przez nie placówkach własnych (oddziały, ekspozytury, ajencje), a w książeczkach obiegowych wystawionych przez:

- 1) powszechne kasy oszczędności — we wszystkich powszechnych kasach oszczędności na terenie kraju i ich placówkach własnych,
- 2) banki spółdzielcze — we wszystkich bankach spółdzielczych na terenie kraju oraz w ich placówkach (oddziały, punkty kasowe).

3. Prezesi NBP i BGŻ mogą określić warunki wzajemnego przyjmowania przez powszechne kasy oszczędności i banki spółdzielcze wpłat i dokonywania wypłat z rachunków oszczędnościowych.

4. Operacje w książeczkach oszczędnościowych mogą być również dokonywane za pośrednictwem urzędów pocztowych na warunkach, które ustali porozumienie zawarte z państwowym przedsiębiorstwem Polska Poczta, Telegraf i Telefon przez NBP w stosunku do książeczek wystawianych przez powszechne kasy oszczędności i przez BCŻ w stosunku do książeczek wystawianych przez banki spółdzielcze.

5. Warunki przyjmowania wpłat i dokonywania wypłat z rachunków oszczędnościowych za pomocą książeczek oszczędnościowych obiegowych oraz wysokość łącznej sumy dziennych wypłat określa dla książeczek wystawionych przez powszechne kasy oszczędności — Prezes NBP, a wystawionych przez banki spółdzielcze — Prezes BGŻ w uzgodnieniu z Prezesem NBP.

§ 11. 1. Posiadaczem wkładów na książeczkach oszczędnościowych może być osoba fizyczna mająca obywatelstwo polskie oraz krajowa organizacja polityczna, społeczna i zawodowa uprawniona do lokowania wolnych środków pieniężnych na książeczkach oszczędnościowych zgodnie z odrębnymi przepisami.

2. Osoba fizyczna nie będąca obywatelem polskim, a mająca pełną zdolność do czynności prawnych, może być posiadaczem wkładów na książeczkach oszczędnościowych powszechnych kas oszczędności, jeżeli zamieszkuje i jest zatrudniona w Polsce na podstawie umowy o pracę lub wykonuje zajęcia zarobkowe na podstawie uprawnienia wydanego jej przez właściwy organ administracji państwowej i złoży w tej sprawie odpowiednie oświadczenie. W pozostałych wypadkach wymagane jest zezwolenie dewizowe.

§ 12. 1. Rodzaje książeczek oszczędnościowych powszechnych kas oszczędności na posiadane wkłady oszczędnościowe określa Prezes NBP, a rodzaje innych wkładów oszczędnościowych i dokumentów stanowiących dowód posiadania wkładu w powszechnych kasach oszczędności — Minister Finansów.

2. Przepisy o wkładach oszczędnościowych mają zastosowanie do prowadzonych przez powszechne kasy oszczędności i banki spółdzielcze rachunków oszczędnościowo-rozliczeniowych. Zasady prowadzenia tych rachunków w powszechnych kasach oszczędności ustala Prezes NBP, a w bankach spółdzielczych — Prezes BGŻ w porozumieniu z Prezesem NBP.

3. Banki spółdzielcze i ich placówki mogą prowadzić rachunki i wystawiać imienne książeczki oszczędnościowe na następujące rodzaje wkładów oszczędnościowych:

- 1) wkłady oszczędnościowe płatne na każde żądanie (umiejscowione i obiegowe),
- 2) wkłady oszczędnościowe terminowe na zadeklarowany z góry okres,
- 3) wkłady oszczędnościowe celowe na budownictwo lub na zakup ciągników w trybie przedpłat,
- 4) wkłady oszczędnościowe premiowane premiami rzeczowymi; rodzaje prowadzonych wkładów premiowych ustala Prezes BGŻ za zgodą Ministra Finansów.

4. Wprowadzenie w bankach spółdzielczych innych niż wymienione w ust. 3 rodzajów wkładów oszczędnościowych ustala Prezes BGŻ za zgodą Ministra Finansów.

§ 13. Powszechne kasy oszczędności mogą przy pomocy nauczycieli organizować szkolne kasy oszczędności w szkołach znajdujących się na terenie miast, a banki spółdzielcze — spółdzielcze szkolne kasy oszczędności w szkołach znajdujących się na terenach gmin (miast i gmin) objętych zakresem działania tych banków.

§ 14. Jeżeli stosownie do przepisów niniejszego zarządzenia lub przepisów szczególnych kredyt może być udzielony przez NBP lub bank spółdzielczy, prawo wyboru przysługuje osobie (jednostce) ubiegającej się o udzielenie kredytu, z tym że z kredytu nie można korzystać jednocześnie w NBP i banku spółdzielczym.

§ 15. 1. Tracą moc:

- 1) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 3 października 1963 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Powszechnej Kasy Oszczędności (Monitor Polski z 1963 r. Nr 78, poz. 384, z 1969 r. Nr 50, poz. 383 i z 1974 r. Nr 3, poz. 19),
- 2) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 27 listopada 1969 r. w sprawie właściwości banków w zakresie finansowania działalności eksploatacyjnej i inwestycyjnej (Monitor Polski z 1969 r. Nr 50, poz. 382 i z 1974 r. Nr 6, poz. 47),
- 3) zarządzenie Ministra Finansów z dnia 5 września 1974 r. w sprawie zakresu działania spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych (Monitor Polski Nr 32, poz. 190).

2. Pozostają w mocy zarządzenia Ministra Finansów dotyczące Powszechnej Kasy Oszczędności i spółdzielni oszczędnościowo-pożyczkowych co do:

- 1) wkładów oszczędnościowych, warunków ich prowadzenia i wysokości oprocentowania (warunków premiovania), jak również rodzajów dokumentów stwierdzających posiadanie wkładu oszczędnościowego,
- 2) warunków udzielania kredytów i wysokości ich oprocentowania,
- 3) zasad wykonywania obsługi kasowej i rozliczeniowej jednostek i zakładów budżetowych, gospodarstw pomocniczych, środków specjalnych i fundusów,
- 4) rodzajów prowadzonych rachunków bankowych i wykonywanych czynności bankowych oraz innych czynności zleconych,

z tym że przepisy tych zarządzeń dotyczą odpowiednio NBP oraz banków spółdzielczych.

§ 16. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *H. Kisiel*